

AKUUTTI PÄÄ HAMMASPERÄISET INFEKTIOT

GPF KEVÄTKOULUTUS 29.5.2019

TANJA KETOLA-KINNULA, EHL, LL

SUUNTERVEYDEN YLILÄÄKÄRI

TERVEYSTALO

HAMMASPERÄINEN INFEKTIO VOI

EDETÄ PAIKALLISESTI

- SINUIITTI
- PAISE, SELLULIITTI
- SYVÄT KASVOJEN JA KAULAN ALUEEN INFEKTIOT
- OSTEOMYELIITTI

AIHEUTTAA ETÄINFEKTIOITA

- ENDOKARDIITTI
- SEPSIS
- SPONDYLIITTI
- SEPTINEN ARTRIITTI
- PERITONIITTI
- ABSKESSI MUUALLA ELIMISTÖSSÄ (AIVOT, MAKSA, PERNA JNE)

KARKEA JAKO

PAISEPOTILAS TERVE TYÖIKÄINEN

- VAIN TERVE IMMUNITEETTI PYSTYY RAJAAMAAN INFEKTION PAIKALLISEKSI
- INFEKTION EDESSÄ PAINE JA PERIOSTIN VENYTYS AIHEUTTAVAT KOVAA KIPUA
- KUN POSKEA ALKAA TURVOTTA A, KIPU HELLITTÄÄ

ETÄINFEKTIO UHKANA

- IMMUNITEETTI HEIKKENE E
  - IÄN MYÖTÄ
  - LÄÄKKEIDEN, SAIRAUKSIEN VAIKUTUKSESTA
- OIREETTOMAT, KROONISE T INFEKTIOT VOIVAT AIHEUTTAA ETÄINFEKTIOITA

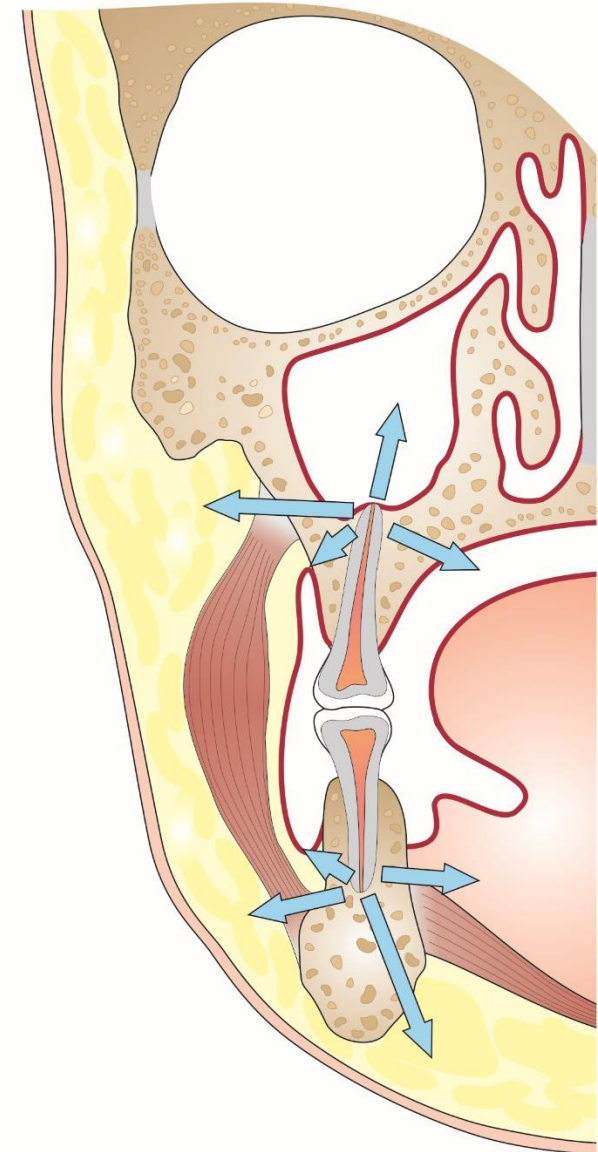
SAIRAALAHOITOA VAATIVISSA INFEKTIOISSA FOKUKSENA

1.	APIKAALINEN PARODONTIITTI	70%
2.	PERIKORONIITTI	10%
3.	POISTON JÄLKITILA	10%
4.	PARODONTIITTI	5%
5.	KYSTA TMS.	5%

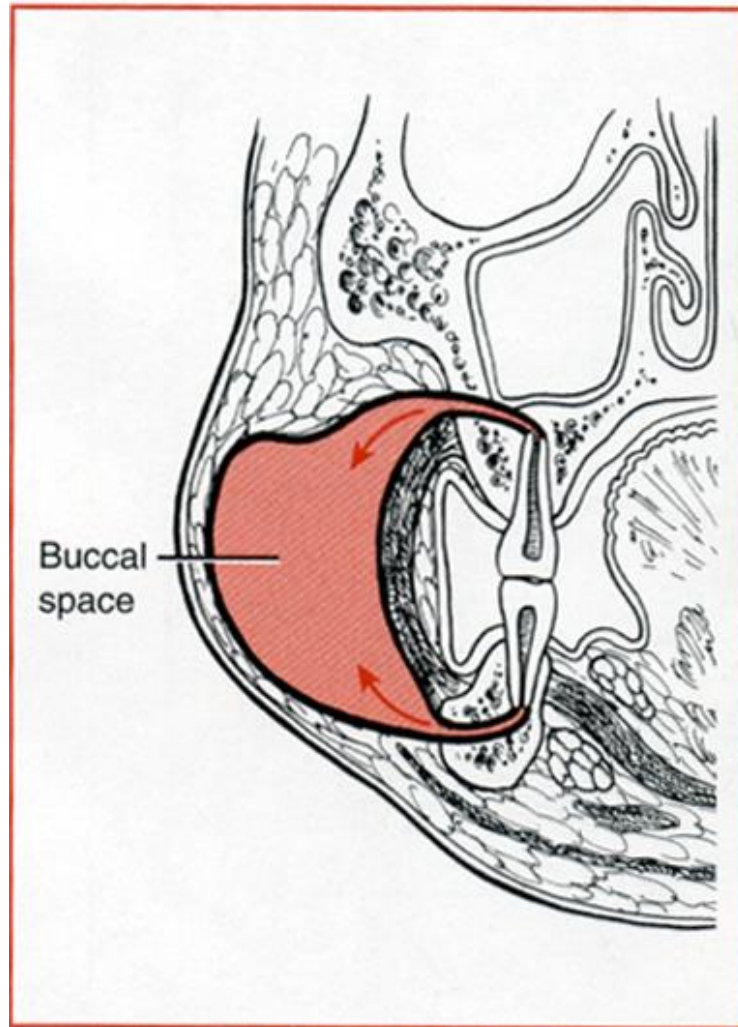

INFEKTION LEVIÄMINEN

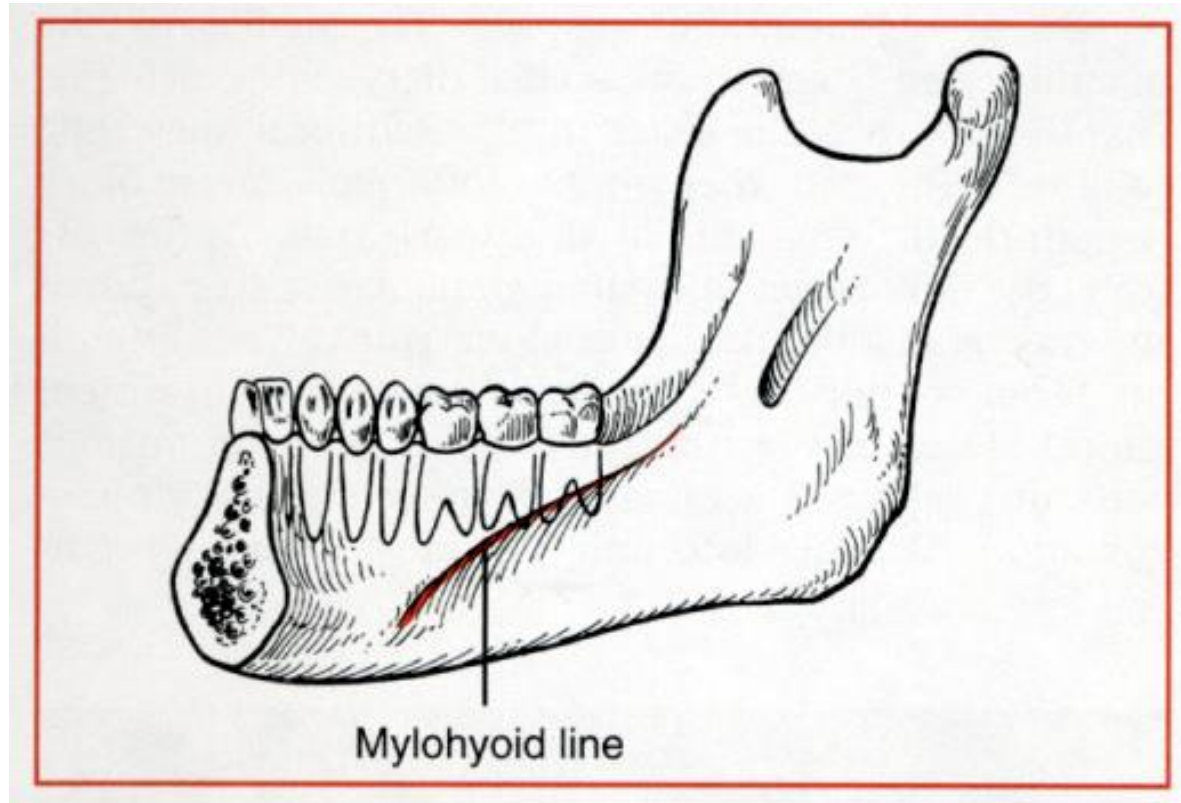
- Aina pienimmän vastuksen suuntaan
- Aluksi fokuksen viereisiin aitioihin
- Vähitellen seuraaviin aitioihin
- AITIO = kudospöytätila

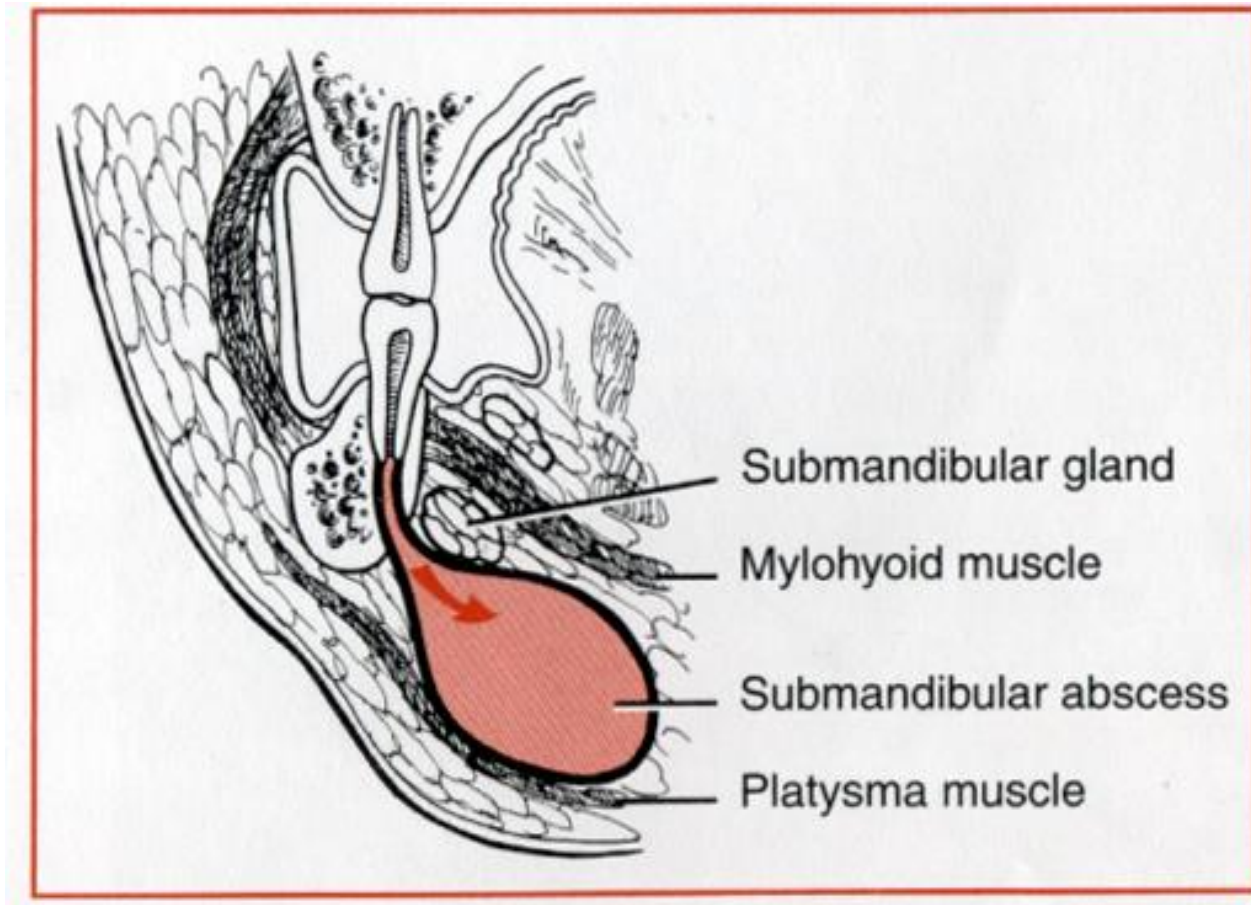
BUKKAALINEN AITIO

M. MYLOHYOIDEUS

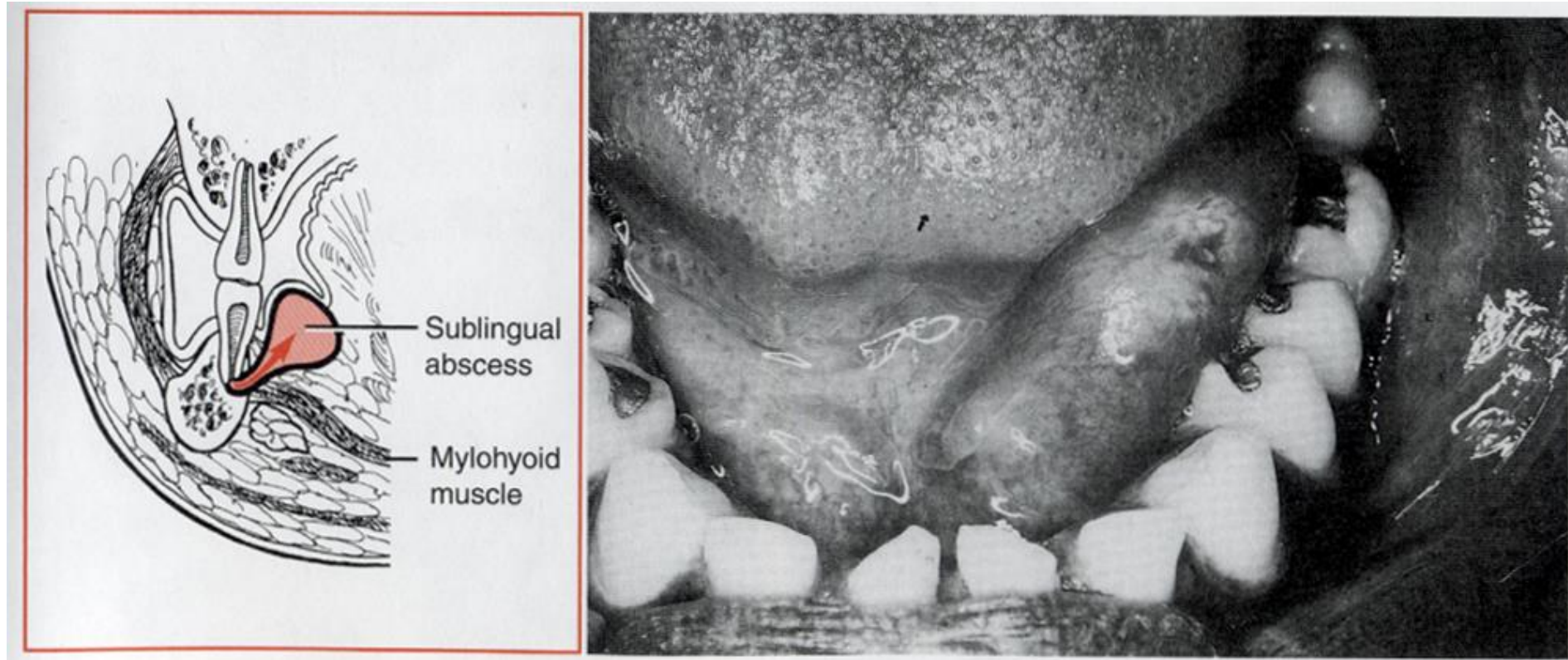

SUBMANDIBULARARIITIO

SUBLINGUAL ABSCESS

LUDWIGIN ANGINA

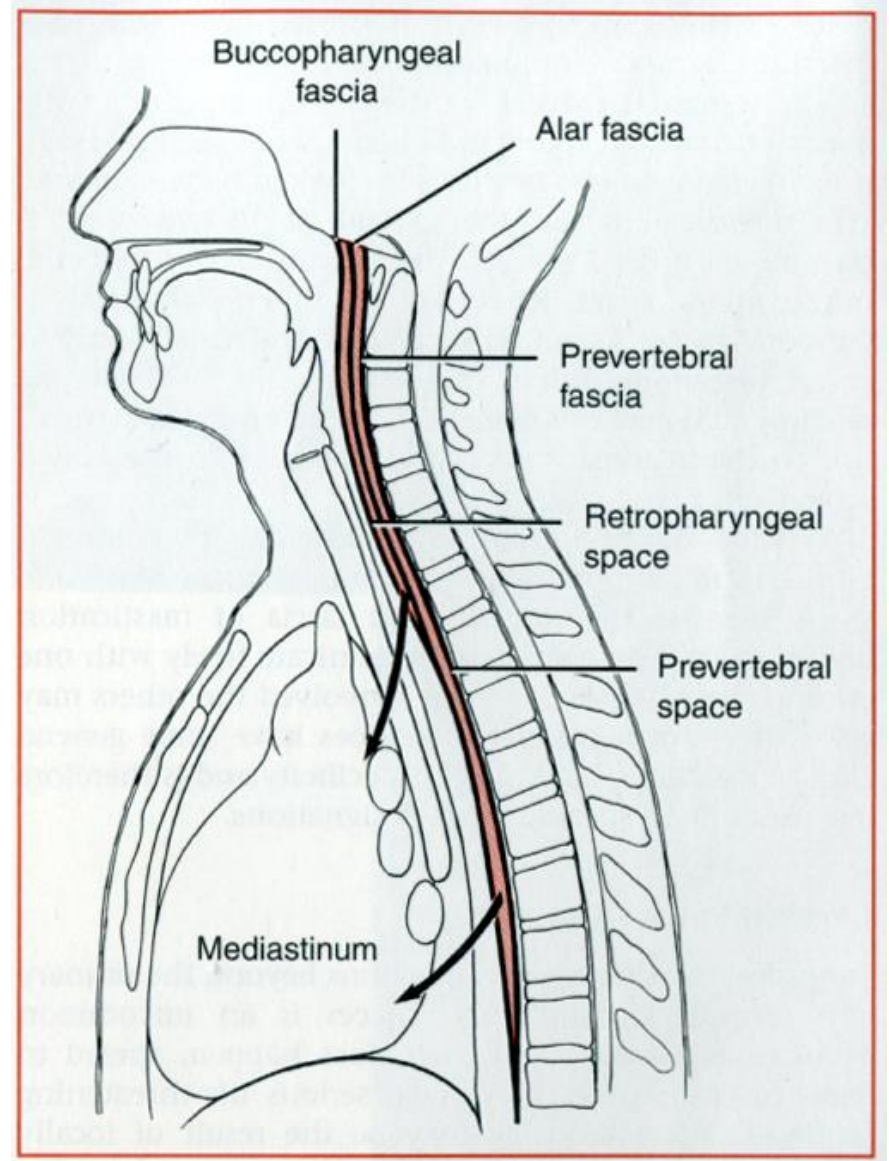
- KUN INFEKTIO AFFISIOI BILATERAALISTI
  - SUBMANDIBULAARI-
  - SUBLINGUAALI-
  - SUBMENTAALIAITIOT
- NOPEASTI LEVIÄVÄ SELLULIITTI
- REILU TURVOTUS
- KIELI NOUSEE YLÖS

LUDWIGIN ANGINA

- TRISMUS
- NIELEMINEEN EI ONNISTU – SYLKI VALUU
- JOSKUS HENGITYSVAIKEUKSIA

- INFEKTIO VOI LEVITÄ HÄLYTTÄVÄLLÄ NOPEUDELLA JA TUKKIA YLÄHENGITYSTIET
- JOHTAA HOITAMATTOMANA KUOLEMAAN

VAKAVIA – HARVINAISIA

- MEDIASTINIITTI
- SINUS CAVERNOSUS TROMBOOSI
  - VENOISSA EI LÄPPIÄ
  - BAKTEERIT YLÄLEUASTA VENOJA PITKIN
- PERIORBITAALINEN SELLULIITTI
  - PUNOITTAVA, TURVONNUT SILMÄLUOMI
  - TURVOTUS
  - N. OPTICUS KOMPRESSIO

POTILAAN TUTKIMINEN

- TOIMENPIDEANAMNEESI
- OIREANAMNEESI
  - KUUME, SEN SAHAAMINEN
  - KEHITTYMISNOPEUS
  - TRISMUS, SUUN AVAAMISVAIKEUS
  - NIELEMINEN, HENGITYS
  - PAIKALLINEN KIPU, SEN VAIHTELU

TULEHDUKSELLISET YLEISREAKTIOT

- KUUME
  - JOSKUS SEPTINEN
- PULSSI
  - JOPA AD 120 – 140
  - LEUKOSYTOOSI >10.0
  - JOSKUS LEUKOPENIA
- CRP NOUSEE
  - PAISEISSA TYYPILLISESTI >100 MG/ML
  - >50 MG/ML VOI VIITATA JO VAKAVAAN INFEKTIOON

POTILAAN TUTKIMINEN

- **RÖNTGENTUTKIMUS**

- PTG

- KLIINISEN TUTKIMUKSEN RINNALLA

- AKUUTISSA VAIHEESSA RADIOLOGISET LÖYDÖKSET VOIVAT OLLA NIUKAT!

- **LABORATORIOTUTKIMUKSET**

- PVKT, CRP

ENSILINJAN MIKROBILÄÄKITYKSEN VAIHTOEHDOT HAMMASPERÄISEN INFEKTION HOIDOSSA (5 VRK)

	Ensisijaisesti	Penisilliiniallergikoll e (ei anafylaksiaa)	Penisilliiniallergikko (anafylaksia)
Aiemmin terveet	V-penisilliini 1 milj. IU x 3–4 + metronidatsoli 400 mg x 3	Kefaleksiini 500 mg x 3 + metronidatsoli 400 mg x 3	Klindamysiini 300 mg x 4
Suurentunen ja keskisuuren infektoriskin potilaat	Amoksisilliini 500mg x 3 + metronidatsoli 400 mg x 3 TAI Amoksisilliini-klavu- laanihappo 500 mg x 3	Kefaleksiini 500 mg x 3 + metronidatsoli 400 mg x 3	Klindamysiini 300 mg x 4
Suuren infektoriskin potilaat	Lääkitys ensisijaisesti laskimoon, erikoissairaanhoido		

**Ensisijaista fokuksen eliminointi/ biofilmin rikkominen!
HAMMASLÄÄKÄRIN HOITON!**

Potilaan tutkiminen	Avoterveydenhuolto Tunneissa/ saman vrk aikana/ heti aamulla	Sairaala/ Suu- ja leukasairauksien poliklinikat HETI
Anamneesi	<ul style="list-style-type: none"> Ei yleissairauksia 	<ul style="list-style-type: none"> Infektiokomplikaatiolle altistava yleissairaus tai lääkitys Suuren infektioriskin potilaat
Yleistila	<ul style="list-style-type: none"> Normaali 	<ul style="list-style-type: none"> Kuume, suuri syketaajuus, sairauden tunne Poikkeava huimaus tai väsymys Tajunnan tason muutokset
Inspektio ja palpaatio	<ul style="list-style-type: none"> Paikallinen turvotus Lievä punoitus tai kuumotus 	<ul style="list-style-type: none"> Lisääntyvä turvotus Nielemis-, puhe- tai hengitysvaikeudet Ihottuma
Suun avaus	<ul style="list-style-type: none"> Normaali tai vähän rajoittunut 	<ul style="list-style-type: none"> Selkeästi rajoittunut

Suurentuneen riskin potilaat	Keskisuuren riskin potilaat	Suuren riskin potilaat
<ul style="list-style-type: none"> • Lääkehoidon aiheuttama tai muu lievä leukopenia (< 2,5 x10⁹/l) tai lievä neutropenia (> 0,5-1,0 x 10⁹/l) • Elinsiirron jälkeinen immunosuppressio, joka jo keventynyt tai vakiintunut • Endokardiitin tai reumakuumeen jälkitila (> 12 kk sairastumisesta) • Potilaat, joilla on mekaaninen sydänläppä tai muu epitelisoitumaton verisuoniproteesi (verenohennuslääkkeen tarve) post- operatiivisen paranemisen jälkeen (> n. 6 kk) • Kliinisesti oireeton tai vähäoireinen maksakirroosi • Komplisoitumaton diabetes B-GHb-A1C < 9% (< 75 mmol/mol) • Aktiivista autoimmuunitautia sairastavat, joilla lievä immunosuppressio (prednisoni aikuisilla >10 mg/vrk, enintään yksi immunosuppressiivinen lääke) • Nivelproteesipotilaat 3 kk ajan leikkauksen jälkeen ja tapauksissa, joissa potilaalla on useita tai ongelmallisia proteeseja • Potilaat, joiden suun infektiota on toistuvasti hoidettu mikrobilääkkeillä ilman infektiopesäkkeeseen kohdistuvaa hammaslääketieteellistä hoitoa 	<ul style="list-style-type: none"> • Pitkälle edennyttä munuaistautia sairastavat potilaat, predialyysi- ja dialyysipotilaat (P-krea > 300 µmol/l) • Kantasolusiirron saaneet potilaat, joilla jatkuva immunosuppression tarve • Vuoden sisällä sairastettu todennäköinen superäinen etäinfektio, kuten suun mikrobien aiheuttama sepsis, endokardiitti tai etäpaise • Kompensoitunut maksakirroosi, johon liittyy jo hyytymistekijöiden vähentyminen • Labiili tai komplisoitunut diabetes, B-GHb-A1C >9% (>75 mmol/mol) tai selkeät elinkomplikaatiot kuten nefropatia, retinopatia, neuropatia • Autoimmuunitautia tai nivelreumaa sairastavat, joilla useampia immunosuppressiivisia lääkkeitä tai biologinen lääkitys 	<ul style="list-style-type: none"> • Akuutit verisyövät (leukemiat, lymfoomat) ja niiden hoidot (solunsalpaajat, kantasolusiirtoon menevät) • Lääkehoidon aiheuttama tai muu syvä neutropenia (< 0,5 x 10⁹/l) • Elinsiirtoa odottavat tai juuri elinsiirron saaneet potilaat, joilla on syvä immunosuppressio • Tuore (< n. 6 kk) sydämen mekaaninen keinoläppä tai muu verisuoniston keinomateriaali (sydämen bioläppä, verisuoniproteesi tai verisuonitentti) • Muu viimeaikainen (< n. 3 kk) laaja sydämen kirurginen toimenpide, pallolaajennus mukaan luettuna • Huonosti tasapainossa oleva sydämen vajaatoiminta • Todennäköinen superäinen akuutti yleis- tai etäinfektio • Kliinisesti manifestoitunut maksan vajaatoiminta: keltaisuutta (ikterus), merkittävä maksan vajaatoiminta/ kirroosi (alentuneet hyytymistekijät tai albumiinitaso)

Käypä hoito- suositus Hammasperäiset äkilliset infektiot ja mikrobilääkkeet